

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Provincie Zeeland
T.a.v. Het College van Gedeputeerde Staten
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Datum 20 juli 2023
Betreft Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee

Geacht College,

Nederland werkt aan een toekomst met duurzame energie. Daarbij maken we steeds meer gebruik van duurzame energiebronnen, zoals windenergie die op zee wordt opgewekt. Onze energie-infrastructuur moet hiervoor worden uitgebreid en aangepast. De overgang naar duurzame energie kan overlast opleveren en impact hebben op de leefomgeving. Voor regio's waar de komende jaren aanlandingen voor windenergie op zee worden gerealiseerd heeft het kabinet daarom 500 miljoen euro aan middelen beschikbaar gesteld voor investeringen om de leefkwaliteit in deze gebieden te verbeteren. Met deze brief willen wij u informeren over deze 'Gebiedsinvesteringen Netten op Zee' en vragen wij u om regionale investeringsplannen voor de gebiedsinvesteringen uit te werken, indien uw regio hier aanspraak op wil maken.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) wil samen met de regio's invulling geven aan de gebiedsinvesteringen. De afgelopen periode hebben hierover al ambtelijk bijeenkomsten in uw regio plaatsgevonden, in voorbereiding op de uitwerking van regionale investeringsplannen. Ondanks de politieke realiteit die is ontstaan na het aftreden van het kabinet Rutte IV hechten we veel belang aan voortgang op dit dossier. Daarmee voorkomen we eventuele vertraging bij de uitwerking van plannen en de besteding van middelen.

Doel 'Gebiedsinvesteringen Netten op Zee'

Om de klimaatdoelstellingen te realiseren heeft het kabinet de ambitie voor windenergie op zee in 2021 verhoogd naar een opgestelde capaciteit van circa 21 gigawatt (GW) rond 2030. Deze opgave wordt gerealiseerd in gebieden die zijn aangewezen in de (aanvullende) routekaart windenergie op zee 2030, waar de te ontwikkelen windparken en aanlandlocaties van de netaansluitingen zijn opgenomen. Om een verantwoorde inpassing van de bijbehorende infrastructuur van het net op zee mogelijk te maken heeft het kabinet 500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor gebiedsinvesteringen in de omgeving van de vijf aanlandlocaties van de netaansluitingen die rond 2030 gerealiseerd worden. Het doel van deze gebiedsinvesteringen is om de leefkwaliteit in de omgeving van de aanlandlocaties te verbeteren. De gebiedsinvesteringen zijn een extra impuls voor de regio en staan daarmee los van de kosten voor realisatie en (wettelijke)

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Realisatie
Energietransitie

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

Ons kenmerk

DGKE-DRE / 30683551

Uw kenmerk

Bijlage(n)

2

compensatie die van toepassing zijn op de energie-infrastructuur projecten. Uw regio is een van de vijf aanlandlocaties die aanspraak kan maken op deze middelen.

Financiële bijdrage en regionale verdeling

Vanuit het Klimaatfonds is in totaal 500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de gebiedsinvesteringen. Daarvan wordt 220 miljoen euro bekostigd uit de Europese Herstel- en Veerkrachtfaciliteit. De middelen voor de gebiedsinvesteringen zijn eenmalig en worden beschikbaar gesteld via twee tranches. Een eerste tranche van 220 miljoen euro uit de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit wordt vanaf 2024 aan de regio's beschikbaar gesteld. Deze middelen worden over de regio's verdeeld volgens een vastgestelde verdeelsleutel. Bij de vaststelling van die verdeelsleutel is gekeken naar een evenwichtige verdeling over de vijf aanlandgebieden. Voor uw regio is hiervan een maximaal bedrag van 50 miljoen euro voor gereserveerd. Deze middelen zijn bedoeld voor de gebiedsinvesteringen en voor eventuele uitvoeringskosten die hiermee gepaard gaan. De omvang van deze uitvoeringskosten mag maximaal 10% van de totale kosten bedragen. De tweede tranche bedraagt 280 miljoen euro. Meer informatie over de openstelling en verdeling van de tweede tranche zal in 2024 volgen.

Bestuursvereenkomst

De samenwerking tussen Rijk en regionale partners voor de besteding van de gebiedsinvesteringen zal op bestuurlijk niveau vorm krijgen. Om de middelen voor de eerste tranche toe te kennen dienen uiterlijk in het tweede kwartaal van 2024 bestuursovereenkomsten met de regio's te worden gesloten, waarin de maatregelpakketten per regio zijn gespecificeerd en afspraken worden gemaakt over de beleidsmatige, financieel-juridische en organisatorische ('governance') kaders van de gebiedsinvesteringen. De bestuursovereenkomsten worden gesloten met de relevante publieke partijen in de regio, waaronder ten minste de betreffende aanlandprovincie en aanlandgemeente. Vanuit het ministerie van EZK wordt een modelovereenkomst opgesteld, die de belangrijkste afspraken bevat. Deze overeenkomst stemmen we af met de betrokken regionale partijen, zodat regionale wensen hierin worden opgenomen.

Procedure Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee

Om tijdig de regionale wensen en ideeën over de gebiedsinvesteringen te inventariseren willen wij u vragen om in regionaal verband een zogenaamd 'Regioplan gebiedsinvesteringen netten op zee' op te stellen. Dit plan geeft inzicht in de impact van de aanlanding, de regionale (beleids)opgaven en doelstellingen en de beoogde investeringsvoorstellen die hieraan zijn verbonden. Het Regioplan heeft uitsluitend betrekking op de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen. Een format voor dit Regioplan vindt u als bijlage bij deze brief.

Het Regioplan vormt een bijlage bij de Bestuursvereenkomsten die tussen het ministerie van EZK en de regionale partijen worden gesloten. Wij willen u vragen om uiterlijk 1 april 2024 een Regioplan in te dienen dat bestuurlijk is afgestemd met de betrokken regionale partijen en het ministerie van EZK.

In voorbereiding op deze indiening willen wij u vragen om uiterlijk 1 december 2023 een conceptversie van het Regioplan in te dienen bij het ministerie van EZK. Op basis van de in deze brief genoemde voorwaarden vindt een analyse van de ingediende conceptversie plaats door het ministerie van EZK. Ook vindt in de periode december 2023 tot en met maart 2024 afstemming met de regionale partijen plaats ten bate van het definitieve Regioplan en de bijbehorende bestuursovereenkomst. De toekenning van de uiteindelijke financiële bijdrage aan de regio vindt plaats wanneer de bestuursovereenkomst is gesloten. De bijdrage zal vorm krijgen via een specifieke uitkering (SPUK) en zal daarmee dus ook moeten voldoen aan de vereisten uit de Financiële Verhoudingswet. Ten behoeve van de financiering van tranche 1 uit de Europese Herstel- en Veerkrachtfaciliteit dient uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026 een financieringsverplichting te kunnen worden afgegeven voor de investeringsvoorstellen die in het Regioplan zijn opgenomen.

De uitwerking van het gezamenlijke Regioplan is aan de betrokken provincies en gemeenten. Wel stelt het ministerie van EZK kennis en capaciteit beschikbaar in de vorm van procesbegeleiders, om u te ondersteunen bij de uitwerking van de Regioplannen. Deze procesbegeleiders zullen op korte termijn contact opnemen met de ambtelijke vertegenwoordiging in uw regio over de uitwerking van het Regioplan.

Compensatieplan Borsele

Sinds 2021 is er vanuit gemeente Borsele, provincie Zeeland, TenneT, North Sea Port en het ministerie EZK gestart met de inrichting van een projectoverstijgend, toekomstgericht compensatieplan om de leefkwaliteit te behouden i.r.t. de ontwikkelingen rondom de energietransitie en industrie. In dit verband zijn lokale wensen en ideeën onderzocht rondom de aanlandlocaties, waaronder de realisatie van bijvoorbeeld koppelgebieden. Aangezien het gevraagde regioplan inzicht zal moeten geven m.b.t. de impact van de aanlandingen (NOZ IJmuiden Ver Alpha en NOZ Nederwiek 1), willen wij provincie en gemeenten vragen om in die context rekenschap te houden met het voortraject 'compensatieplan Borsele'. Binnen dit plan zijn immers de impact en opgaven in het aanlandgebied al grotendeels geïdentificeerd en heeft de omgeving een urgente behoefte aan concrete maatregelen ter verbetering van de leefkwaliteit.

Voorwaarden Gebiedsinvesteringen Netten op Zee

In het bereiken van overeenstemming tussen regionale partners en het Rijk over de voorstellen die een bijdrage krijgen is een aantal voorwaarden aan de orde. De gebiedsinvesteringen worden gefinancierd uit het Klimaatfonds en middelen uit de Europese Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF). Daarom moet met het Regioplan worden voldaan aan de vereisten die volgen uit het Klimaatfonds, de Europese HVF-verordening en andere geldende Europese en nationale regelgeving. Om u hierin te ondersteunen treft u hieronder een overzicht van de belangrijkste relevante beleidskaders (o.a. eisen, voorwaarden en verplichtingen) voor de gebiedsinvesteringen. Een uitgebreidere versie van dit kader is tevens als bijlage bij deze brief opgenomen. Dit document bevat een algemene uitleg van de verplichtingen incl. verwijzing naar de juridische grondslag, waar nodig aangevuld

met specifieke aandachtspunten. Deze informatie kunt u betrekken bij de uitwerking van uw Regioplan.

1. Doel & thema's

De gebiedsinvesteringen zijn gericht op verbetering van de leefkwaliteit in de omgeving van aanlandlocaties, die door de aanlanding onder druk komt te staan. De bijdrage voor de gebiedsinvesteringen wordt beschikbaar gesteld voor aanlandlocaties van de netaansluitingen die zijn opgenomen in de 'aanvullende routekaart windenergie op zee 2030'. Ter versterking van de leefkwaliteit worden de bijdragen voor de gebiedsinvesteringen aangewend voor investeringen in één of meerdere van onderstaande thema's:

Thema 1: behoud en versterken van de natuur

Maatregelen die natuur en ecologische waarden bij de aanlandlocatie behouden/versterken. Hierbij kunt u denken aan:

- investeringen in natuurherstel- en verbeteringsmaatregelen op basis van natuurverbeteringsplannen en soortenbeschermingsplannen;
- projecten om ecologie in het gebied te herstellen en versterken;
- activiteiten die bijdragen aan de biodiversiteit in het gebied; en
- projecten die de verstoring van het gebied door licht en geluid moeten tegengaan of de kwaliteit van water en bodem moeten verbeteren.

Thema 2: verbeteren van de fysieke leefomgeving

Maatregelen die de fysieke leefomgeving bij de aanlandlocatie verbeteren, met name de fysieke levensomstandigheden van bewoners en gebruikers in het gebied. Hierbij kunt u denken aan:

- investeringen in de openbare ruimte die bijdragen aan de leefkwaliteit;
- verbetering van de lokale mobiliteitsinfrastructuur;
- aanleg van groene en/of recreatieve ruimten zoals bossen of parken;
- investeringen in geluidsbescherming; en
- publieke informatiecentra voor de energietransitie.

Thema 3: versterken van de regionale economie

Maatregelen die de regionale economie verduurzamen, vernieuwen en versterken om nieuwe en toekomstbestendige bedrijvigheid en banen te creëren - in lijn met Regionale Innovatie Slimme Specialisatie Strategie (RIS3). Hierbij kunt u denken aan:

- investeringen in kleine en middelgrote ondernemingen die leiden tot economische diversificatie, modernisering en omschakeling;
- investeringen in (nieuwe) bedrijven en lokale werkgelegenheid;
- investeringen in digitalisering en verduurzaming van het bedrijfsleven; en
- investeringen in arbeidsmarktinzet (met verduurzaming en innovatie).

Thema 4: versnellen en toepassen van de (duurzame) energietransitie.

Maatregelen die de energietransitie versnellen en tot lokale toepassingen leiden. Investeringen dienen in lijn te zijn met de Regionale Energie Strategieën (RES). Hierbij kunt u denken aan:

- productie van duurzame energie en innovaties in energiebesparing;
- investeringen in opslag van duurzame energie, zoals warmtenetten; en

- investeringen in het ontwikkelen en/of opschalen van technieken voor het produceren van groene waterstof, en het benutten van groene waterstof voor het vergroenen van de industrie.

2. *Type projecten en voorwaarden*

De bijdrage vanuit het Rijk voor de gebiedsinvesteringen is een extra impuls voor de regio en niet bedoeld voor de (directe) kosten voor realisatie en (wettelijk) vereiste compensatie die van toepassing zijn op de realisatie van de aanlandingen. Daarnaast geldt dat middelen uitsluitend ter beschikking worden gesteld voor activiteiten die:

- de leefkwaliteit in het gebied dat nadelige gevolgen ondervindt van de aanlanding versterken;
- ten minste klimaatneutraliteit als randvoorwaarde hebben;
- een positief saldo van maatschappelijke baten en lasten hebben;
- additioneel zijn aan bestaande of geplande publieke investeringen en niet vallen binnen een bestaande regeling van de Rijksoverheid, zoals het *Just Transition Fund*, of bijvoorbeeld overlappen met de zogenoemde *Regio deals* die het Rijk en de regio's sinds 2018 met elkaar sluiten; en
- niet strijdig zijn met opgaven uit het regeerakkoord of onderliggend Rijksbeleid.

3. *Gebiedsafbakening*

Gebiedsinvesteringen vinden plaats in het gebied waar de aanlanding impact heeft op de leefkwaliteit, waaronder:

- de aanlandlocatie;
- het gebied aangrenzend aan de aanlandlocatie; en
- het gebied van het tracé (over land en water) van de aanlanding.

De geografische afbakening, regionale verdeling en motivering daarvan is de verantwoordelijkheid van de regio.

4. *Uitvoering & Governance*

- Uitgangspunt is actief commitment en (SMART) inzet van alle partijen. De gebiedsinvesteringen zijn geen vrijblijvende samenwerking, maar een impuls voor langduriger effecten. Dit vergt een robuuste regionale governance en voldoende uitvoeringskracht.
- De bijdrage voor de gebiedsinvesteringen zal vanuit het Rijk mede worden bezien op de doelmatigheid en doeltreffendheid. Dit betekent dat in de regionale investeringsvoorstellen de regionale opgave (het doel) helder moet zijn en dat de geformuleerde oplossing logisch bijdraagt aan dit doel. Doelmatigheid vereist dat de kosten daarbij in verhouding staan tot de beoogde (maatschappelijke) baten. Voor de voortgang en uitvoering van de beoogde activiteiten in de regionale investeringsvoorstellen is het bovendien noodzakelijk om adequate regionale governance te borgen. Dit is ook van belang om de verantwoording en monitoring op Rijksniveau mogelijk te maken.

Vervolg

De afgelopen periode is uw regio bestuurlijk of ambtelijk al geïnformeerd over de gebiedsinvesteringen. Met de uitvraag van Regioplannen zetten we hierin een

volgende stap. Deze brief is verzonden naar de provincies en gemeenten waar de aanlanding vanuit wind op zee rond 2030 wordt gerealiseerd, of naar de provincies en gemeenten waar de aanlandmogelijkheden momenteel worden onderzocht. Tevens wordt het bredere bestuurlijke en ambtelijke netwerk dat bij de aanlanding in uw regio betrokken is geïnformeerd over de verzending van deze brief, aangezien de gebiedsinvesteringen een (boven)regionaal karakter kunnen hebben. Zoals aangegeven zullen onze procesbegeleiders contact opnemen met de ambtelijke vertegenwoordiging in uw regio, om gezamenlijk vorm te geven aan het vervolgproces. Voor nadere informatie over de gebiedsinvesteringen kunt u zich tot deze procesbegeleiders wenden.

Wij kijken uit naar het Regioplan voor de gebiedsinvesteringen voor uw regio.

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Klimaat en Energie,
namens deze:

Mariëlle Hetem
plv. Directeur Realisatie Energietransitie